

Jan WUYTS

Gewezen deken van Leuven

Meer dan twintig jaar lang was Jan WUYTS pastoor in de Leuvense binnenstad. Van 1999 tot 2006 was hij ook pastoor-deken, tot hij om gezondheidsredenen met pensioen ging. Dat belet hem niet te reflecteren over geloof en Kerk. Een boek is er de vrucht van. „De vraag die me nu bezighoudt, is of Jezus niet elke religie in vraag stelt”, vertelt hij.

‘Over het kleine aantal gelovigen maak ik me geen zorgen’

Erik DE SMET

Beigem, een deelgemeente van Grimbergen, is een ‘echt’ dorp. Geboren Leuenaar Jan WUYTS vindt er alvast de rust die hij in zijn geboortestad mist. Hij doet er wat priesterwerk en zingt ’s zondags mee in het gregoriaans koor van de abdij. Hij schrijft en leest. De karmelietes Elisabeth van de Drie-eenheid bestempelt hij als zijn „spiritueel lief”. „God is geen verre God”, leerde hij van haar. „Onze relatie met Hem gebeurt in ons.”

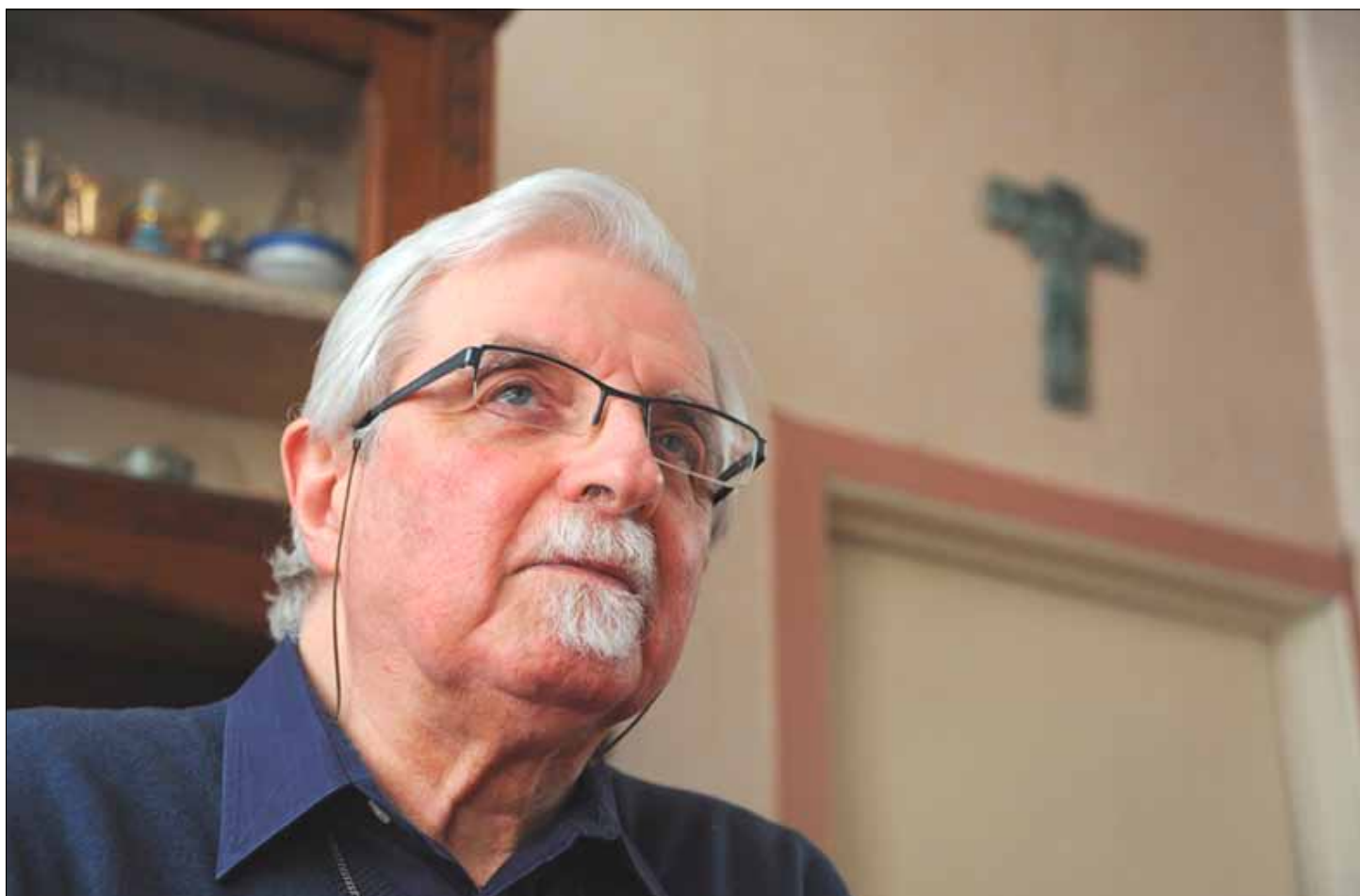
–U werd in 1962 tot priester gewijd. Dat maakt een halve eeuw ervaring met de pastorale werkelijkheid. Veranderde er veel sindsdien?

Mijn eerste aanstelling was als onderpastoor in Herent, bij Leuven. Priesters deden toen alles: de liturgie, de catechese, het koor, huisbezoeken. We trokken op bedevaart naar Lourdes en elke trein had z’n eigen priester die moest voorbidden. Leken waren niet betrokken. Dat ze een gebedsintentie uitspraken, was al veel. Toen kwam het Tweede Vaticaanse Concilie. Het brak dat oude model open. Om maar een voorbeeld te geven: met anderen legden we in die jaren de basis van de catechese in de gezinnen, door de gezinnen zelf.

Ik had het geluk twintig jaar lang voor het vicariaat Vlaams-Brabant te mogen werken en beleid en reflectie te kunnen combineren met parochiedienst. Wellicht behoedde dat me voor ontgoochelingen. Sommige van mijn generatiegenoten zijn bitter over de ontkerkelijking en vragen zich af waar ze hun leven voor gaven. Zelf vind ik de huidige situatie niet zo erg.

–Hoezo? Van de volkskerk uit uw jonge jaren rest slechts een schim.

Het was toen niet beter. Waarom gingen mensen te kerk? Omdat iedereen dat deed. Je moest al bijzonder moedig zijn om niet mee te doen. Over het kleine aantal gelovigen maak ik me geen zorgen. Zal het niet zo zijn dat er een kleine kern van actieve gelovigen overblijft die bewust met hun geloof omgaan en tegelijk ook open en gastvrij zijn? Van dat model droom ik. Daarom houd ik ook een pleidooi voor de parochie, niet voor een elitekerk. Ik ben niet tegen zogeheten nieuwe bewegingen, maar de parochie is de enige ruimte waar iedereen op voet van gelijkheid welkom is. De parochie is er immers ook voor mensen die niet straf katholiek zijn of willen zijn. Jezus maakte ook niet iedereen tot apostel.



Jan Wuyts: „Onze Kerk maakte dezelfde fouten die Jezus de machthebbers verweet.” © Herman Ricour

–U werd tot priester gewijd in een andere tijd. Vandaag zijn er nog nauwelijks priesterwijdingen. Hoe kijkt u naar het ambt?

Mijn beeld op het kerkelijke ambt veranderde door de jaren, maar priester was ik altijd graag. Het was de juiste beslissing mijn roeping te volgen. Bezinning leerde me echter dat de Kerk op een niet-evangelische manier omging met het priesterschap. De clerus werd op een schabbeleke ge-

„De parochie is de enige ruimte waar iedereen welkom is, op voet van gelijkheid”

plaatst, een voetbankje. We leefden in een soort priesterromantiek, met engeltjes bij je eremis. Als priesters hadden we over alles en iedereen een oordeel. Aanvankelijk liep ook ik rond in soutane en zei toen eens in een discussie tegen iemand: „Weet je wel tegen wie je spreekt?” Achteraf schaamde ik me diep over die woorden.

De bovenbouw in de Kerk was belangrijker geworden dan de basis, namelijk de beleving van ons gezamenlijke doopsel. Ik vond het altijd al vreemd dat priesters tijdens de eucharistie per se willen concelebreren. Gewoon meevieren, net als iedereen, volstaat toch?

Omstreeks 1970 schreven theologen als Edward Schillebeeckx veel over de hernieuwing van het ambt, maar ze werden teruggedreven door het leergezag. Gelukkig legden veel priesters het klerikalisme af, al ben ik bang dat jongere generaties priesters opnieuw in die val trappen.

–De Kerk moet aansluiten bij de oorspronkelijke Jezusbeweging, schrijft u in uw boek.

Mijn geloof, dat ik van mijn ouders kreeg, gaat terug op het getuigenis van de jonge Kerk, niet op bewezen daden en woorden van Jezus. Dat was een tijd van zoeken en worstelen in een plurale wereld, zeer gelijkend op de onze vandaag. Ik zag in dat onze Kerk dezelfde fouten maakte die Jezus de toenmalige religieuze machthebbers verweet. Niet enkel het instituut, maar wij allen zijn daarvoor verantwoordelijk. Ik merk daarentegen ook dat het actualise-

ren van Jezus’ boodschap – wat niet nieuw is, want de grote ordestichters deden dat al – volop bezig is. Daarom durf ik te zeggen dat de Kerk toekomst heeft.

–Maar u twijfelt, zo schrijft u ook, of dat in de vorm van de huidige rooms-katholieke Kerk zal zijn.

Zijn we hier voor eeuwig? De ooit bloeiende christenheid in Noord-Afrika verdween ook. Is mijn generatie, die werkte en leefde vanuit de vernieuwingsgedachte van het concilie, dan een verloren generatie? In het seculiere denken van vandaag is geloven in God problematisch. De vraag die me nu bezighoudt, is of Jezus niet elke religie in vraag stelde. Sommigen menen dat ik in mijn vergelijking van het huidige kerkleven met de oorspronkelijke Jezusbeweging nog te braaf ben. God vind je slechts in de diepgang van het leven, in je eigen hart.

Jan Wuyts, *Van voren af aan. Kerk met toekomst*, Acco, Leuven/Den Haag, 2011, 285 blz., 22 euro, ISBN 978 90 3348 642 5. De auteur contacteren kan via wuyts.j@scarlet.be.